

Tider: Naar jeg nu seer paa Bestemmelserne i Skjodet, saa maa jeg sige, at der ikke nødvendigt er noget Tab for Staten derved. Staten kan fordre, at hvad der leveres, skal være forsvareligt og leveres til rimelige Priser. Naar altsaa Krigsbestyrelsen i Aarenes Løb strengt havde overholdt det, at Fabrikken holdt Skridt med Tiden, og at de Bestillinger, der gjordes til enhver Tid, angik Vaaben, som Militairtaten fandt brugbare, idet Controllen var saa virksom, at man caserede Alt, hvad der ikke kunde antages at opfylde de Fordringer, der billig kunde stilles, saa var Ulykken ikke saa stor. Det behøvede til sine Tider slet ikke at være noget Tab for Staten; til andre Tider kunde der maagsee være et lille Tab, idet man kunde faae noget billigere Priser hos andre Fabrikker, uden at man dog kunde fordre, at Fabrikken skulde kunne konkurrere med dem, der leverede til de allerbilligste Priser, naar den blot nogenlunde holdt Skridt med Udlandets Fabrikker. Men, som det gaaer i alle saadanne Forhold, kommer der ogsaa her en historisk Udvikling, og den er for mig Hovedsagen. Efterat jeg har seet de Contracter, der ere afsluttede med Fabrikken, og det navnlig i de sidste 10 Aar, er jeg bleven omvendt. Jeg taler slet ikke her om det retslige Standpunkt, men kun om Krigsministeriets Opfattelse af dets Stilling til Fabrikken, om dets Opfattelse af Fabrikkens Forpligtelse, denne Opfattelse være nu rigtig eller urigtig. Naar jeg som Rigsdagsmand seer paa Bestemmelserne, tagne fra Krigsministeriets Side, saa finder jeg dem forkastelige. Jeg finder, at medens man med overordentlig Ohygighed har rettet Diet paa at skærpe Controllen, har man taget Bestemmelser med Hensyn til Pengebetalingen og med Hensyn til de Fordringer, der bør gjøres til Fabrikens Udvidelse, der vise mig, at Ministeriets Opfattelse af Fabrikens Forpligtelser har været en saadan, at dens Stilling bliver uholdbar, der siger: Vi maae kunne stille stærkere Fordringer til Fabrikken. Jeg skal anføre, — det foreligger Offentligheden, og jeg begaaer derfor ingen Indiscretion, det kendes af de Medlemmer, der have seet Aciffykkerne — at i 1860 siger man: Det kan fordres af Con-

trollen, at Fabrikken skal anvende indtil 1,000 Rd. hvert femte Aar paa at udvide Fabrikens Virksomhed og lade den følge med Tiden, og disse Fordringer skulle være udførte i Løbet af de næste 5 Aar. Det bliver for mig afgjørende. Naar den ene Part opfatter en saadan Fabriks Stilling saaledes, at den for at følge med Tiden skal anvende i Løbet af 5 Aar indtil 1,000 Rd., saa kan Fabrikken med Billighed sige: Naar I ikke stille større Fordringer, saa maae I undskyldte, paa den Maade følge vi ikke med Tiden, og I have selv erklaeret, at vi ikke skulle indrette Fabrikken paa at fabrikere f. Ex. Remingtongeværer paa den bedst mulige Maade. Paa samme Maade gaaer det med Pengebetalingen; man sætter Diet paa Controllen, men giver strax ved Bestillingen $\frac{3}{4}$ af Betalingen. Ved Bestillingen siger man ganske rigtigt: Naar det ikke præsteres til rette Tid, betaler man ikke Resten; men de $\frac{3}{4}$ ere allerede betalte, de ere allerede i Fabrikens Lomme, og hvorledes skal man tvinge den til at betale Pengene tilbage, naar Præstationen ikke skeer i rette Tid? Derom er der ingen Bestemmelse, der er ingen Tvang. Det er nu meget muligt, at en ny Krigsminister kan sige: Jeg holder mig ikke til Contracterne, jeg vil have nye Contracter, men vi have jo netop ikke en Krigsminister, der erkjender, at han ikke anseer sig bunden ved disse Contracter, og anseer sig berettiget til med fuld Energi skaansjælst at stille ganske andre Fordringer, end der blev stillet i 1860 og ved den saakaldte Normalcontract i 1864. Vil han fornægte sine Formænd, kunne vi saaledes faae Fabrikken sat i en anden Gang, saa kunne vi mulig ved f. Ex. at lade den levere 1,000 Remingtongeværer aarlig, syldbestgjøre de Fordringer, Fabrikken kan stille, nemlig, at den skal levere for indtil 28,000 Rd., uden stort Tab. Vi have da Prover, som vi forelægge; vi fordre Geværerne leverede af samme Godhed og til samme Pris som i Amerika med Tillæg af de Omkostninger, der ere forbundne med at sende en Mand til Amerika, Forsendelsesomkostninger, Told osv., og vi kunne da slippe nogenlunde derved. Vi komme da ikke til at betale mere i Hellebæk, end vi vilde komme til at betale